Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

28 345 Aanpak huiselijk geweld

Nr. 313 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2026

Hierbij ontvangt u de beleidsreactie op het onderzoeksrapport «Femicide in de Nederlandse rechtspraktijk: juridische erkenning en straftoemeting» dat in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum door Maastricht University is uitgevoerd. Dit rapport is op 12 mei 2026 naar uw Kamer gestuurd (Kamerstuk 28 345, nr. 294). Het onderzoek is opgezet naar aanleiding van gesprekken die zijn gevoerd tijdens het rondetafelgesprek in uw Kamer van 8 juni 2023 en het commissiedebat over Femicide van 27 september 2023 (Kamerstuk 28 345, nr. 270) waarin onder meer de wenselijkheid van een aparte strafbaarstelling van femicide en de manier waarop femicide nu binnen de Nederlandse rechtspraktijk wordt aangepakt ter discussie stonden.

Hieronder volgt een uiteenzetting van de belangrijkste bevindingen en de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport. Vervolgens wordt een inhoudelijke reactie gegeven op de aanbevelingen.

Bevindingen en aanbevelingen

In het onderzoek stond de volgende onderzoeksvraag centraal: «In hoeverre wordt femicide binnen de Nederlandse rechtspraktijk herkend, erkend, gekaderd en juridisch beoordeeld, en op welke wijze worden gendergerelateerde kenmerken meegewogen?». Om deze vraag te kunnen beantwoorden, hebben de onderzoekers gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Zo hebben de onderzoekers de jurisprudentie van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2024 geanalyseerd (in totaal 295 door de onderzoekers gedefinieerde femicidezaken), een kwalitatieve vignettenstudie[1] gehouden onder rechters en officieren van justitie, interviews gehouden met Nederlandse experts en een internationale vergelijking van de strafrechtelijke aanpak van femicide uitgevoerd.

[1] Een vignettenstudie is een onderzoeksmethode waarbij deelnemers reageren op een korte beschrijving van een hypothetische situatie, om inzicht te verkrijgen in hun opvattingen, afwegingen en voorgenomen handelen.

kst-28345-313
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

De onderzoekers hanteerden binnen dit onderzoek een werkdefinitie voor femicide, te weten: een opzettelijk en wederrechtelijk levensdelict gepleegd tegen een meisje of vrouw waarin een gendergerelateerd kenmerk een (motiverende) rol speelt. Voor de gendergerelateerde kenmerken sloten de onderzoekers aan bij de definitie van het United Nations Office on Drugs and Crime. Daardoor vielen levensdelicten gepleegd door een (voormalige) partner of familielid automatisch onder femicide. In het geval van een levensdelict door andere (on)bekenden was sprake van femicide wanneer gendergerelateerde kenmerken een rol speelden, zoals bijvoorbeeld eerder (seksueel) geweld, uitbuiting of vrijheidsberoving.

De onderzoekers analyseerden rechtszaken waarop, volgens hun werkdefinitie, het label femicide van toepassing zou zijn. In minder dan twee procent van die zaken gebruikte de rechtbank de term expliciet in het vonnis. Tegelijkertijd worden gendergerelateerde kenmerken, zoals huiselijk geweld en seksueel geweld, regelmatig herkend en in overweging genomen bij de strafoplegging.
Daarnaast blijkt uit de interviews dat onder rechters en officieren van justitie verschillende inzichten leven over de wijze waarop het begrip femicide wordt afgebakend, waarbij sommigen bijvoorbeeld de (ex-)partner- of familierelatie tussen dader en slachtoffer als voldoende beschouwen, terwijl anderen aanvullende kenmerken zoals voorafgaand geweld noodzakelijk achten. Terwijl weer anderen ook levensdelicten buiten de (voormalige) relatie en familiesfeer onder de definitie schaarden, mits er sprake was van dergelijke kenmerken.

Gendergerelateerde kenmerken spelen een beperkte rol bij het bewijs van opzet, maar worden vaker (ondersteunend) meegewogen bij de vaststelling van voorbedachte raad. In strafmotiveringen bij levensdelicten op vrouwen worden gendergerelateerde kenmerken, vooral (ex-)partner- en familierelaties, vaak expliciet genoemd terwijl aanwijzingen voor eerder (huiselijk) geweld minder vaak expliciet worden benoemd in de motivering. Als het geweldsverleden wordt vermeld, gebeurt dit altijd strafverzwarend terwijl dit bij de (ex-)partner – of familierelatie minder consistent het geval is. De huidige wettelijke strafmaxima worden door zowel rechters als officieren van justitie als toereikend beschouwd.

Internationaal gezien lopen de strafrechtelijke benaderingen van femicide sterk uiteen. Uit het onderzoek blijkt niet een eenduidige voorkeur voor één specifieke benadering. Een aparte strafbaarstelling van femicide wordt door een deel van de respondenten positief beoordeeld vanwege grotere zichtbaarheid, betere registratie en een mogelijke preventieve werking. Tegelijkertijd roept zo'n strafbaarstelling vragen op over afbakening, bewijslast en verhouding tot beginselen van gelijkheid. Er is meer draagvlak voor uitbreiding van strafverzwaringsgronden bij de respondenten.

De onderzoekers doen vier aanbevelingen:
1. Het ontwikkelen van een heldere juridische definitie van femicide ter bevordering van een eenduidige aanpak, meer consistentie in de afdoening, verbeterde registratie en een grotere maatschappelijke bewustwording. Daarbij kan een gedeelde opvatting over de vraag hoe moet worden omgegaan met aanwijzingen van eerder huiselijk geweld, en de vraag of familie/partnerrelaties structureel in strafverzwarende zin moeten worden meegenomen, bijdragen aan (nog) meer consistentie in de aanpak van femicidezaken. Uit het onderzoek blijkt vooralsnog niet van een breed draagvlak voor een afzonderlijke strafbepaling voor femicide of voor genderspecifieke wettelijke

strafverzwaringsgronden. Voor genderneutraal geformuleerde strafverzwaringsgronden en voor een eventuele uitbreiding van artikel 304 Sr lijkt een breder draagvlak te bestaan.
2. Het nader verkennen van de mogelijkheden tot verdere specialisatie op het vlak van huiselijk geweld, geweld in afhankelijkheidsrelaties en femicide binnen de strafrechtpraktijk, bijvoorbeeld door inzet van gespecialiseerde rechters of het instellen van gespecialiseerde strafkamers.
3. Het consequenter labelen van relevante strafzaken als «femicidezaken», ook in gepubliceerde uitspraken. Dit kan bijdragen aan grotere zichtbaarheid van het fenomeen en aan maatschappelijke bewustwording.
4. Het doen van verder onderzoek naar andere vormen van fataal geweld tegen vrouwen, zoals mishandeling met de dood ten gevolge of dood door schuld, en de juridische afdoening daarvan. Dit kan bijdragen aan een beter begrip van de reikwijdte van het fenomeen femicide en de manier waarop het strafrecht daarop reageert.

Beleidsreactie

Deze beleidsreactie bevat, zoals eerder toegezegd[2], tevens antwoorden op de Kamervragen van de leden Mutluer (PRO), Armut (CDA), Becker (VVD), Coenradie (JA21) en Van der Werf (D66) over het ontbreken van een heldere definitie van femicide in de Nederlandse rechtspraktijk.[3]

Strafbaarstelling dwingende controle, psychisch geweld en een strafverzwaring bij doodslag

Uit het onderzoeksrapport is gebleken dat professionals binnen de strafrechtspraktijk het begrip femicide en de gendergerelateerde kenmerken (zoals voorafgaand (huiselijk) geweld) verschillend afbakenen, herkennen en (strafverzwarend) waarderen. Dit gegeven kan leiden tot verschillen in de behandeling van «femicidezaken» in de strafrechtspraktijk. Het ontwikkelen van een heldere juridische definitie van femicide zou volgens de onderzoekers het bestaan van deze verschillen kunnen verkleinen. Ook zou volgens de onderzoekers moeten worden nagedacht over een gedeelde opvatting over de vraag hoe moet worden omgegaan met aanwijzingen van eerder huiselijk geweld en de vraag of familie/partnerrelaties structureel in strafverzwarende zin (hetzij via expliciete strafbaarstelling, hetzij via strafverzwaringsgronden) moeten worden meegenomen. Een definitie zou volgens de onderzoekers ook de zichtbaarheid en herkenbaarheid van femicide kunnen vergroten. Hiermee samen hangt de derde aanbeveling over het labelen van bepaalde strafzaken als femicide. Daarbij constateren de onderzoekers, zoals hiervoor beschreven, dat er in de praktijk met name draagvlak bestaat voor een wettelijke strafverzwaringsgrond.

Deze aanbeveling is meegenomen in het conceptwetsvoorstel in verband met de verruiming van de strafbaarheid van psychisch geweld, dat op 29 juni jl. in (internet)consultatie is gegeven. Met het conceptwetsvoorstel wordt onder meer een nieuwe strafbepaling voor dwingende controle geïntroduceerd en wordt in de wet vastgelegd dat ook psychische mishandeling strafbaar is. Daarnaast wordt een nieuwe gekwalificeerde

---

[2] Antwoord op vragen van de leden Mutluer, Armut, Becker, Coenradie en Van der Werf over het ontbreken van een heldere definitie van femicide in de Nederlandse rechtspraktijk van 9 juni 2026 (Aanhangsel Handelingen II 2025/26, nr. 2202).

[3] Kamervragen met kenmerk 2026Z10204 van 19 mei 2026 van de leden Mutluer (GroenLinks-PvdA), Armut (CDA), Becker (VVD), Coenradie (JA21) en Van der Werf (D66) over het ontbreken van een heldere definitie van femicide in de Nederlandse rechtspraktijk

vorm van doodslag geïntroduceerd, die inhoudt dat doodslag kan worden bestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste dertig jaren, indien dit feit is vergezeld of voorafgegaan van dwingende controle of van mishandeling gepleegd in de huiselijke kring. Deze nieuwe gekwalificeerde vorm van doodslag biedt de rechtspraktijk handvatten voor hoe om te gaan met de voorgeschiedenis van psychisch of fysiek geweld in bijvoorbeeld zaken waarin een verdachte zijn (ex-)partner van het leven heeft beroofd. Met de in het wetsvoorstel voorgestelde bepaling wordt in de wet tot uitdrukking gebracht dat deze omstandigheid in strafverzwarende zin moet worden meegewogen.

In aanvulling daarop meent het kabinet dat er in de maatschappij en in de rechtspraktijk bewustwording moet zijn – en waar dit ontbreekt – moet komen voor het fenomeen «femicide». Het kabinet is daarom blij met de positieve ontwikkelingen in die richting. Zo benoemt het openbaar ministerie sinds 2025 expliciet femicide in het requisitoir, wanneer een zaak voldoet aan hun werkdefinitie van femicide. Ook in vonnissen wordt, zoals blijkt uit het WODC-onderzoek, femicide soms expliciet benoemd. Verder wordt ook bij de Rechtspraak de urgentie gevoeld om intieme terreur, geweld tegen vrouwen en femicide meer aandacht te geven, zo blijkt uit het Jaarplan 2026 van de rechtspraak[4]. Uiteraard zal meer specialisatie in de strafrechtsketen (zie hieronder) bijdragen aan betere herkenning en erkenning van femicidezaken. Ik zie, mede gelet op deze positieve ontwikkelingen en het genoemde conceptwetsvoorstel dat meer handvatten aan de praktijk geeft, geen aanleiding om nu nadere definities van «femicide» te ontwikkelen. Zo blijft er ook ruimte om nieuwe ontwikkelingen in de praktijk mee te kunnen nemen.

Tot slot wordt opgemerkt dat in april 2025 de Femicide Monitor van de Universiteit Leiden is gelanceerd. In de Femicide Monitor worden alle zaken van moord en doodslag op een vrouw meegenomen, geanalyseerd en nader gecategoriseerd. Daarmee ontstaat in de loop van de tijd een scherper beeld van de overeenkomsten en van de verschillen tussen al deze zaken. In het kader van de Femicide Monitor wordt bovendien ook getracht inzicht te verkrijgen in het aantal zaken waarin sprake is of kan zijn geweest van vrouwenmoord waarbij de dader niet is vervolgd nadat hij een einde aan zijn leven heeft gemaakt.

Specialisatie binnen de strafrechtsketen

De onderzoekers bevelen aan om verdere specialisatie binnen de strafrechtketen op het vlak van huiselijk geweld te verkennen. Het kabinet onderschrijft het belang van versterking van kennis over huiselijk geweld en kindermishandeling. Sinds 2024 – het laatste jaar dat in het onderzoek is meegenomen – zet het kabinet zich samen met betrokken organisaties in voor het versterken van de deskundigheid op het gebied van huiselijk geweld en femicide. Zo ontwikkelt de politie scholings- en trainingsmiddelen, onder meer voor de regisseurs Zorg & Veiligheid. Deze regisseurs fungeren als coördinatoren en interne vraagbaken voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Alle eenheden hebben nu de opdracht om na te gaan hoe binnen de teams deze regierol geborgd kan worden en hier ook een plan op te maken. Op de Politieacademie is de module «huiselijk geweld en kindermishandeling» doorontwikkeld en er wordt aan gewerkt om in de basisteams de deskundigheid over onder meer stalking, (ex-)partnerstalking en dwingende controle te vergroten. Ook zijn er binnen het onderwijsaanbod verschillende tools ontwikkeld zodat agenten relevante informatie over stalking en huiselijk geweld kunnen opvragen.

[4] Jaarplan Rechtspraak 2026 | Rechtspraak, p14

Ik ondersteun het openbaar ministerie met extra middelen voor het versterken van hun aanpak ter voorkoming van femicide. Hiermee richt het openbaar ministerie zich binnen de eigen organisatie, landelijk en in de arrondissementen, op het vergroten van kennis over verschillende vormen van huiselijk geweld waaronder femicide. Ieder parket heeft een coördinerend officier van justitie voor huiselijk geweldzaken en een beleidsadviseur «straf met zorg». Zij kunnen als specialist hun collega's ondersteunen en maken de vertaling van landelijk naar lokaal beleid mogelijk, evenals kennisverspreiding en investering in de relatie met netwerkpartners.

Ook binnen de rechtspraak heeft verbetering van de aanpak van zaken waar huiselijk geweld speelt de nadrukkelijke aandacht. De Raad voor de rechtspraak heeft een werkgroep opgericht die zich onder meer bezighoudt met kennisbevordering en informatie-uitwisseling op dit vlak.[5] De werkgroep bevindt zich momenteel in de afrondende fase van haar werkzaamheden en zal in september een programmaplan presenteren.

Aanvullend hierop hebben Regioplan en Avans Hogeschool een actieonderzoek verricht naar het versterken van deskundigheid over gendergerelateerd geweld bij professionals werkzaam bij zorg- en straforganisaties (zoals Veilig Thuis, Centrum Seksueel Geweld, Vrouwenopvang, politie, openbaar ministerie, reclassering, Raad voor de Kinderbescherming en gecertificeerde instellingen). Dit onderzoek laat zien dat er een toenemende mate van aandacht en urgentiebesef is op dit thema, maar dat dit zich nog niet vertaalt naar breed gedragen aanpak, visie en bestuurlijk commitment. De rapportage van dit onderzoek is naar uw Kamer gestuurd als bijlage bij de voortgangsbrief over de aanpak van geweld tegen vrouwen, huiselijk geweld en kindermishandeling van 3 juli 2026. Gezien het belang van een integrale inzet op deskundigheidsbevordering, wordt samen met de toekomstige Nationaal Coördinator Geweld tegen Vrouwen en Huiselijk Geweld bezien hoe de aanbevelingen uit het actieonderzoek kunnen landen in het Nationaal Actieplan.

Tot slot

Het kabinet blijft zich onverminderd inzetten voor het versterken van de aanpak van huiselijk geweld, kindermishandeling en femicide onder meer door het conceptwetsvoorstel over de verruiming van de strafbaarstelling van psychisch geweld. Hiermee kunnen we nog daadkrachtiger optreden tegen geweld tegen vrouwen, huiselijk geweld en kindermishandeling, om zo femicide vaker te voorkomen. Daarnaast is het kabinet blijvend in gesprek met de betrokken organisaties binnen en buiten de strafrechtketen over het vergroten van kennis en expertise, de noodzaak van goede dossiervorming en de verdere versterking van de samenwerking tussen deze organisaties zodat slachtoffers beter beschermd worden en daders worden aangepakt.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

[5] Jaarplan 2026 van de Rechtspraak, p. 14.